Փուճջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի. — Տարեկան բաժանորդագինն է երկու ել կես արծաթ Մեճիտ կանխիկ վճարելի, քէ՛ մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց եւ քէ՛ գաւառաց համար: — Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կրնդունուի: — Հատը 40 փարայ է, եւ կը գտնուի մասնաւորապէս Պահչէ-Գաբու ջրավաճառ եւ գրավաճառ Նշան աղայի խանութը: — Ծանուցմանց տողը 3 ղրշ. է մէկ անգամի համար: Աւելի ածան կ'ըլլայ աւելի անգամներու համար:

ՀԱՍՑԷ

Ս.ո. Տնօրէն—Տէր Հ. Ս. ԱԼԱԾԱՀԵՄԵԱՆ

Կ· ՊՕԼԻՍ

Պաղըգ—Բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ թիւ 16

درعلیه‌ده بالق پازارنده نافعه خاننده اوست قاعده

١٦ نومرولی اوطه‌ده {پونچ} غزته‌سی صاحب امتیازی

حمپارسوم آلاجاجیان

ADRESSE

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du Journal Armenien

POUNTCH

16 Nafié-Han Balouk-Pazar 16

CONSTANTINOPLE

ՓՈՒՇ

ԹԻՒ 2746 ՇԱԲԱԹ 1863—1866—1901 ՏՈՒԼԻՍ 7

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՇՋԻ

ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԸ ԿԸ ՄԵՂԱԴՐՈՒԻ

Ժամանակէ մը հետէ գրեթէ ընդհանրապէս ազգային ամէն չըրջանակաց մէջ կը մեղադրուի Հայ մամուլն՝ իբրեւ գովեստի ու պարսաւի մէջ չափազանցող, իբրեւ բարուց ու վարուց ապականարար յօդուածներ հրատարակող, և յականէ յանուանէ կը նշանակուին այս անուն հանդէսն, այն անուն լրագիրն:

Բերայի Թաղական պատուարժան Խորհուրդն՝ երկու լրագրաց դէմ բողոք բարձեր է առ Բաղաքական Ժողովն, և Ժողովոյն կողմանէ աղդարարագրով մը ուղղուեցան հրաւէր եղեր է նշանակեալ լրագրաց, ի հակառակ պարագային՝ օրինական միջոցներու դիմելու թէ-ութեամբ:

Ջեմք կրնար չգաւել՝ Հայ մամլոյն դէմ լսուած գանգատանաց ու մեղադրանաց վրայ: Եւ չեմք կրնար ըսել թէ՝ գանգատներն ու մեղադրանք բոլորովին անիրաւ են: Արդարև ժամանակէ մ'ի վեր զեղծումներ կը տեսնուին հրապարակագրութեան մէջ: Միայն հաճոյանալու և միա՛յն շահուելու դիտմամբ անճահ ու անպատշաճ յօդուածներ, քերթուածներ, վէպեր, նկարագրութիւններ կը հրատարակուին, Հայ լեզուն կը խաչուի կը չարչարուի, գրաբարի և աշխարհաբարի անհաճոյ խնդիրներ կը յուզուին, ապերախտութեան ցոյցեր կ'ըլլան:

Եւ միթէ մեղադրանքէ ազատ կը մնա՞յ ո'րևէ ղեղծում, ո'րևէ չարաչահութիւն: Եւ եթէ մասնաւոր անհատ մը կը մեղադրուի, կ'անուանարկի չարաչահութեան համար, ո'րչափ ևս առաւել հրապարակագիր մը, որոյ չարաչահութեան ձգտմանց ու հնարից վնասները կը կրեն ո'չ թէ քանի մը մարդիկ, այլ բազմութիւն մարդոց՝ երկու սեռերէ:

Ի՞նչ լեզի, որ համարձակիմք պարծիլ թէ՝ մեր փունջը բոլորովին զերծ է զեղծումէ, ըստ ամենայնի կատարեալ է եւ ըստ ամենայնի ճշդիւ կը կատարէ իւր ըստանձնած հրապարակային պարտաւորութիւնը: Խոստովանելով զայս, մեք՝ իբրև հասակաւ երիցագոյն՝ հրաւէր կը կարդամք մեր պաշտօնակցաց՝ զգուշանալ մեղադրելի ընթացքէ, եւ մանաւանդ ա՛յն պաշտօնակցաց, որ միշտ միա՛յն հաճոյանալու, միա՛յն շահելու նպատակաւ մտած են հրապարակագրական ասպարէզին մէջ, և երբէք չեն մտածեր կամ չեն ուզեր մտածել թէ՝ այդ նպատակը եթէ ժամանակ մը յաջողի, չկրնար երկարաւոր ըլլալ այդպիսի վատթար յաջողութիւն մը, ինչպէս օրինակները մեր այս հրապարագրական բազմամեայ կենաց մէջ տեսած եւ արդարեւ չատ ցաւած եմք:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՇՋԻ

ԽԱՐԲԻՆ. 20 Յունիս 1901:— Ա-ռաւօտեան զանգակը:= Տիեզերքը պատող չխրուելիք մուխը կոր կոր կ'անհետանայ, սև վարագոյր մ'է, որ կը պատռի, և ետեւէն կը բացուի ամենուն սիրելի արշալոյսը ջինջ ու արծաթափայլ, և այդ պահուն է, որ քրիստոնեայ եկեղեցիոյ զանգակները որոտալիր ձայնով օդը կը լեցնեն: Կային ու դեռ կան մեր գաւառական գիւղերու մէջ փայտէ կոչնակներ. ժամարարը երեսը դէպ ի արեւելք, նախ իւր դէմքը կը խաչակնքէ, եւ ապա կը դգըլցնէ սովորաբար ընկոյզի փայտէ այդ կոչնակը, որուն ձայնը մի քիչ աւելի է այլ տեսակ փայտերու ձայներէ. այս ձայն, թէեւ հիմակուան ղողանջուն զանգակներուները չէ սակայն, դարձեալ հաւատաւորին սիրտը փութով կը զարթուցանէ, որովհետեւ մեր պապերէն ու մայրիկներէն իակ սա՛ միացած սրտաճմլիկ աւանդութիւնը անոր մտքէն չեր հեռանար, որ կըսէին թէ, երբ Նոյ նահապետ ջրհեղեղի պատուհասէն ազատելու համար տապան մը կը կազմէր, իրեն ուրագն ու սղոցը փայտ տաշելու ու կտրելու ատեն ի լուր յղփասեր մոզովրդեան ձայն կուտային թէ, ահա՛ ջրհեղեղ կուգայ, ահա՛ ջրհեղեղ կուգայ, բայց ապականուած մարդկութիւնը ծաղրելով արդարը ու բաղամու հեծած կենդանիին համարժէք գործիքը, կարեւորութիւն չտուին փրկարար տապանին. կուտէին, կ'ըմպէին, կը գնէին, կը վաճառէին եւ այլն...: Հաւատաւորը կոչնակին ձայնը իսկապէս նըմանցնելով Նոյի գործիքներէն եւլած ձայնին՝ սուրբ երկիւղածութիւնով կ'արթննայ: Հիմակ այդ նահապետական պարզուկ և միանգամայն սուրբ հաւատքը եթէ գաւառներու մէջ փնտռուի, մեացած անօսր ծերու կիներու ու մամիկներու սրտին մէջ պիտի գտնուի. մանաւանդ գիւղաքնակ ծերուկը. արշալոյսին ելած, վերացայ մուքն, գնայ գիւղերն, տարագրի տագնապն, Նոյեկի Գլ. ԽԱ. սքանչելի աղօթքը որոճալով հսկայաքայլ կընթանայ դէպ ի գիւղին պաղրակ աղբիւրը հոն լուացուելու, մաքուր օդ ծծելու և ապա փայտէ կոչնակին խորհըրդաւոր ձայնին հետեւելու համար: Զըսեմ սակայն այս ծերուկներուն մտաւորական կարողութիւնը, որ բաւական է արդէն իրենց. կ'արժէ ըսել և ի վեր հանել անոնց ֆիզիքական կարողութիւնը. պիտի կրնաս գտնել ուրեք ուրեք 80-90 տարեկան ծերեր, որ երկաթի պէս ամուր ակռաներ ունին իրենց բերնին մէջ. չաբաթներ առաջ թոնիրի մէջ թխուած ու չորցրուած հացը առանց թրջելու կրնան ուտել, որ չատ լաւ սննդարար է. նոյնպէս աչք, ձեռք, ոտք, ինչ ֆիզիքական առողջութիւն որ ուզես՝ կրնաս գտնալ սոյն նահապետաբար ապրող ծերերուն վրայ, որուն գլխաւոր պատճառը՝ իրիկուն չուտ պառկիլ, առտուն կանուխ ելլելն է, որով մարմնական առողջութեան հետ մտաւորն ալ ձեռք բերելու բնաւ տարակուսութիւն չմնար, և օր մ'ալ չի' կարօտիր բժշկական ծախքերու ու դեղերու: Աւելի' չատ, երիտասարդութիւն ստէպ խորհելու էր առողջապահական միջոցներ ձեռք բերել, նա եթէ նահապետ ծերուկին օրինակին հետեւելով՝ առտուան զանգակին դէմ ականջ չի խփեր, նա եթէ իւր գիտական զարդացման համար թափած չանքերուն հետ իրկունը կանուխ պառկելու ու արշալոյսին ընդ փոյթ ելլելու ճշդապահ մնար պապերուն պէս, մարմինի թարմութեան հետ մտքի թարմութիւն ալ պիտի ունենար, որոնց մէջ է նաեւ բարոյականը: Աւաղելի չե՞ն այն մարդերը, որոնք իրկունը երկարօրէն նստելով կը դատարկաբանեն կամ պոլը կը պաշտեն, և առտուան թանկագին ժամերէն փոքրիկ օգտակարութիւն մ'անգամ չեն ստանար. ի՞նչ է այդպիսի մարդերու կեանքը, ի՞նչ կարժէ առոնց ապագայ սերունդը: Բանաստեղծութիւն մը չէ, այլ յայտնի իրողութիւն մ'է, որ արշալոյսը կենսատու վայրկեաններ կը բերէ մեզ, լուսոյ մայրը երկնակամարին մէջէն ոսկեդոյն շողեր կը կաթկթէ տիեզերքի վրայ, ինչպէս և մարդոց բնակած տներուն լուսամուտքէն ալ. բայց այդ գեղեցիկ ժամերուն մէջ, առողջապահութեան կանոնները կատարելապէս չսերտողները, ծոյլերը, ալէոլամոլները, աչքէն ձախ, ձախէն աչ կողմերու վրայ կը գառնան երբ թէ պակաս մը լրացնելու, սակայն ղ՛ուր չանք: Բայտնի բան է որ մարդ կատարեալ լինելու համար պէտք է ունենայ ֆիզիքական, բարոյական ու մտաւորական կարողութիւն, այդ երեքին ալ հաւասար աչքով նայելով, որոնցմէ մէկն եթէ պակասած է մարդէ մը, այդ պակասը ի հեռուստ պիտի երեւնայ ա՛յնպէս, ինչպէս կաղտն կենդանին: Ցեղոյս եկեղեցիի զանգակներն, բայց ի բողոքականէն, թէեւ առաջուանց կանուխ կը հնչեն, սակայն միայն քահանաներն ու քանի մը ծերեր են միայն, որ կը հետեւին առանց խարելու հրաւիրող այս ձայնին, որոնք աստիճանաբար պիտի օգտուին թէ՛ մտաւորապէս, և թէ՛ առողջապահական տեսակէտով, և այս ըրածիս ապացոյց կը բերեմ՛ Տէօքթոր Տաղաւարեան էֆէնտիի՝ երկարակեցութեան առթիւ դասակարգերու բաժնած կեանքի տեւողութեան վիճակացոյցը, որով քահանայական դասակարգի կեանքը երկար ցոյց տուած էր: Հետեւաբար խնդիր չէ թէ քահանայքի համաձայն խօսողներէն ոմանք ըսեն թէ քահանան հանգիստ է, անոր համար երկարակեաց եղողներուն չարքին մէջ է: Պաշտպանողականութիւնը մէկ կողմ, բայց զանգակը մէջտեղն է և ամենուն կը վերաբերի, « որ ունիցի ականջս լսել՝ լսելոյ »:

ՂԵՒՈՆԴ ՔՀՆ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

—=—

ՏԻԱՐՊԵՔԻՐ· 20 Յունիս 1901: Զաճազան լուրեր:— Վիճակիս առաջնորդ Տ եղեկիէլ վարդապետ Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր հրահանգին համեմատ, արձակուրդով Պոլիս կը մեկնի Սամսոնի ճամբով: Յունիս 3, կիւրակէ օրը, հանդիսաւորապէս պատարագեց Ս. կիրակոսի Մայր եկեղեցւոյ մէջ. հոծ բազմութիւն մը երկսեռ՝ նոյն օրը լեցուած էր եկեղեցին: Տեղապահ Ս. հայրը աղդու խրատականով մը խօսեցաւ, հրաժեշտի աղջոյնը տուաւ օրհնութեամբ, քարոզը կէս ժամէ աւելի տեւեց: Պատարագէն վերջ՝ նոյն թափորով ու զգեստաւորուած՝ Առաջնորդարան գնաց, ուր արդէն ներկայ էին ուսուցչական մարմինը, ազգային որբանոցի սանները, իրենց բարեսէր Ս. Հօր ողջերթ մաղթելու համար: Տիարպեքիրցին թէեւ որքան անհատան, սակայն սիրտը էրոդի մը անհամբեր հետաքրքրութեամբ կը բաղձար որ այնքան օգտակար եղող Ս. Հօր գալը պիտի կրնա՞յ անգամ մ'ալ ողջունել: Երկուշաբթի մինչեւ 8ը այցելութիւնները ընդունեց կառավարն բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն ու օտարազգի աւագանիէն: Հազիւ կրցաւ իրիկուան ժամը 9ին մեկնիլ: Կը յուսանք որ Պատրիարքարանը իւր անմիջական կարգադրութեամբ որոշուած ժամանակէն զատ Տիարպեքիրցին պիտի չզրկէ իւր Տեղապ. Ս. Հօր ներկայութենէն, որ անուրանալի բարերադութիւն մ'եղած էր մինչեւ այսօր վիճակին ժողովրդեան:= Ամբողջ Մայիսն ալ անձրեւոտ եղաւ. տակաւին Յունիսին ալ կը կաթկթէ. երբէք չտեսնուած ղուարթ գարուն մը անցուցին այս տարի Տիարպէքիր ու շրջակաները. ամէն կողմ կանաչութիւն. Ապրիլի զարթուցիչ հմայքը կը վայելենք առաւօրէն. պտուղները, հունձքերը առատ. ցորենի օլչակը՝ 5, իսկ գարիին՝ 3 ղրչի կը վաճառուի հրապարակին վրայ, ուրիշ տարիներ մինչեւ 12 ղրչ բարձրացած է ցորենի գինը:= եղիական (ըստ Տիարպէքիրցւոց) պահքէն ի վեր չաբաթը 2-3 հարսնիքներ կը պատահին, որոնք յաջորդաբար տեղի պիտի ունենան հեղ մ'ալ ընդհատուելով մեծ պահոց համար:= Ամերիկա ուղեւոր տեղացի աղջիկները կը մեկնին իրենց հայրենակիցներուն քով:= Տեղւոյս աղգային վարժարանի նախկին տնօրէն Սիսակ Գուլումճեան՝ որ աղջկանց վարժարանը ձեռքէն եղած օրէն պարապ կը մնար, հոգեւորական դասուանութեան յարած է ու հիմա կաթոլիկ վարժարանի մէջ կը պաշտօնավարէ: Անխոհեմ ընթացքին պատճառաւ լքուած է մեր ազգայիններէն: Գ. Բագրատունի

—=—

ՔԷՍԻԲԻԿ (գիւղ Մամուրէթ իւլ Ազիզի) 20 Յունիս 1901: — Գեղին վարժապետը:= կարդացի 19րդ թիւ Բիւրակնի մէջ Ա. Գ. էֆէնտիի մէկ գրուածը՝ որ կարնոյ վիճակի Ազծաթ գիւղի վարժարանն ու վարժապետը կը նկարագրէր: Բան մը որ իրօք մեզ ամենուս խընդուք պատճառեց, « վարժապետը ամէն ամիս 8 դահեկան առնելով՝ միամեայ վարձքը 96 դահեկան կ'ընէ. բայց արձակուրդի ամսականներն ալ չեն վճարուիր »: Հոս բացորոշ է տեղւոյն կրթական վիճակը. մեզ զարմանալի չպիտի թուէր, եթէ չատ տեղեր ալ նոյն վիճակին չհանդիպէինք. պարագայ մը միայն զանց առնուած էր, որով այնքան վիրաւորուած չպիտի ըլլար վարժապետին արժանապատուութիւնը: Արդ մենք ոչ թէ այս գործը չափազանցութեամբ պիտի նկարագրենք, այլ աւելի մեղմացած պակասը պիտի յիշեցնենք՝ խօսելով վարժարանին ու վարժապետին վրայ: Այս պիսի վարժարան մը անշուշտ ծուխերէ սեւցած առիքի մը տակ՝ տարիներով աւել չտեսած գետին մ'ըլլալու է, ուր գիւղին չոլերն նիստ կը գումարեն իրենց կենսական գործերն տնօրինելու. այս վարժապետ էակը՝ հոս ունի գրատըն, գրիչի, նախագահի պաշտօնները ալ. ինքը պիտի վճռէ նոյն պատկառելի ժողովոյն տարապայման խնդրոյն վախճանը. այս ամենուն հետ ստանձնած է նաեւ գիւղին մանուկներուն զարգացումը: Չմոռնամ ըսել թէ՝ է'ն զբաղեցուցիչ գործն է կատ. գործել, վարժապետը այս չատ մը ծառայութիւնները առանց վարձքի չկատարեր. ձեռնհասութիւն ունի պէտքին չափ գրամ շորդելու ժողովուրդէն. անիկա հոս, նախագահի պաշտօն ունենալով չոլերու ներկայութեան՝ անոնց բոլոր կարեւոր խնդիրները լուծելէ վերջ՝ կ'անցնի իւր գործի դլուխ և աշխուժիւ կըկոց կը չարժէ, իր չուրջը խճողուած փոքրիկներուն ալ՝ Սաղմոսէ, Գործ ցէ դասեր կ'որոտայ լրջախտանքով, առանց դասագրքի պետքն ու կարեւորութիւնը ղգալու,

որովհետեւ երբ ինք ալ այդ ընթացքը աւարտեց, Սաղմոսին ու Գործոցին բոլոր պարբերութիւնները լափած էր արդէն։ Արդ՝վարժապետը՝ ինչպէս ըսինք, չատ միջոցներով իւր տրամադրելի եկամուտը «ապրելու միջոց» ձեռք բերած՝ ու իր գործը չինած է մասամբ։ Հիմա քիչ մ՚ալ մեր հայեացքը դարձնենք ժողովրդին վրայ։ Գաւառներու խորերը երբ քննենք, դեռ պիտի գտնենք այս օրինակ չատ գիւղերու խեղճ ու կրակ դպրոցները. ասիկա ուրիշ բան չէ՝ այլ միայն ժողովուրդին կրթական գործերը չհասկնալուն արդիւնքը. դեռ հոս ու հոն չեն պակսիր ժողովրդային այնպիսի անհատներ, որոնք՝ երբ տեսնեն նորն ու անոր հետեւողն, դժպհի երեւոյթ մը կը կրեն արհամարհելով ի՛նչ որ լաւն ու կենսականն է։ Այս վերջերս դպրոցի մը հանդիպեցայ որ վարժապետը նոր դասագրքեր, նոր ըսելով՝ սովորական Մայրենի Լեզուի պրակ մը, չգիտեմ որերկէ ձեռք բերած, հոգաբարձութենէն մէկուն հետ խորհրդակցաբար աշակերտներուն բաշխել, «հինը նորի փոխել» կուզէր այդ մութ առիքին տակ ճլվլտացող երեսուներէ աւելի մանկիկներուն խինդն ու ժպիտը՝ գէթ պահիկ մը կրցին յափշտակել սիրտս, երբ իրենց ղուարթագին աչերը՝ ուղղակի վարժապետին ձեռքը սեւեռած, մին՝ ինծի, միւսն՝ ինծի տուր կը ճըվըտային քնքշանքով. բայց աւա՛ղ որ այս անմեղ մանկիկներու բոպէական ցնցումին չուտ յաջորդեց սոսկումը։ Մէկէն ներս մտաւ հսկայանչ մարդ մը, հասակը վիթխարի, դէմքը խոժոռ ու թաղիք մը անցուցած կռնակը, խոր լռութիւն մը տիրեց չորս դին, ներկաներս քաշուեցանք վար դէպ ի դրան կողմը, վարժապետին խել մը մեծաբանքները ու համակրալից ընդունելութիւնները ի դերեւ ելան անոր առջեւ, զգացի որ գիւղին վէս ջոջերէն — գիւղապետն է։ Գրքերու ծրարը ապուշ կերպով մը դիտելէ վերջ՝ յարեց զայրոյթով, վարժապե՛տ, սա սատանի բաները եթէ դպրոց մխես, գիտցի՛ր որ դու ալ հոս գործ չունիս, ըսողնջ մէջու, իշու, կովու, փսկայ, չվնուն պճիկները մեզի չահ չունին, ըսանկ վայրենի լեզո՞ը, ինչը՛, մենք ըսող պէտքը չունինք, մեր պապան ու տատան որ դիշեր ցորեկ Սաղմոս, Նարեկ կը կարդային, պակա՞ս լիք էր տներնիս, մենք ի՛նչ ուզենք ան պիտի ընես դուն.—ու պայքարը սկսաւ այսպէսով, ի՞նչ ըներ խեղճ վարժապետը. դիս կ՚ակնարկէր ու ամօթէն կաս-կարմիր կտրած էր. սակայն այդ պահուն ո՛վ կրնար բառ մը խակ լսելի ընել այդ մռնչող հրէշին, բնականաբար կը պարտասի վարժապետը՝ ու յակամայս կը հետեւի անոր ու ներմաններուն դաժան հրամանին. եթէ լուրջ ակնարկ մը դարձնենք գաւառներու բոլոր գիւղերուն վրայ, ասկէ բարձր կարծուած դպրոցներն ալ, նոյնքան արգահատելի պիտի դանենք։ վարժապետի մը տրամադրութեան տակ կը դրուին 40—120 թուով աշակերտներ, վարժարաններէն չատերը խոնաւ ու օրերով աւել չեն տեսներ։ Անդ կ՚անցնեն այն փոքրիկներն արեւուն բոլոր ժամերը, դասական կարգ ու սարք չկայ արդէն, չատեր օրերով դասէ զուրկ կը մնան. չմոռնանք ըսել թէ գարնան ու ամրան օրերուն մէջ մէյմէկ ժամ քնանալու առանձնաշնորհը կայ այդ խոնաւ ու հիւծիչ հողին վրայ։ Այս օրինակ կրթական գործերը, արդեօք միասէ զատ ուրիշ ի՞նչ ունին, միաս մը որ անհանդուրժելի է. անմեղ մանկիկներու մտաւորականին հետ ֆիզիքականն ալ մեռցնել ըսել չէ՞. այս կարգի ժողովուրդ՝ դպրոցի անուան գրամ տալը՝ սատանի տուրք վճարել կ՚անուանէ. բարեբախտ պիտի ըլլար մանկիկը, երբ հայրը իւր ախոռը կապուող քուռիկին համար ինչ որ չխնայեր, նոյնը ընէր նաեւ իրեն զաւկին համար։

Վ. ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ժամկոչեան Աւետիս էֆէնտի։— Խորքերդէ Աւետաբերի դըրուած նամակէ մը կ՚իմանամք թէ՝ Ժամկոչեան Աւետիս էֆէնտի, որ անցեալ տարի Ակնայ որբոց համար 180 ոսկի Պատրիարքարանի տրամադրութեան ներքեւ դրած է, այս տարի ալ 200 անգղիական ոսկի նուիրած է Եփրատ Գոլէճի, խոստանալով՝ տարուէ տարի աւելցուցնել այդ գումարն մինչեւ 1000 ոսկի։ Աւետիս էֆէնտի՝ բնիկ Ակընցի Ժամկոչեան մեծավաստակ գերդաստանի արժանաւոր զաւակն է, ուսած է յիշեալ Գոլէճի մէջ, ինչպէս ուսման, նոյնպէս վաճառականութեան ու բարեգործութեան մէջ յառաջադիմած է։ Մանչէսթըրի մէջ մեծ վարկ ունեցող պատուաւոր վաճառական մ՚է, կը յարգուի բնիկներէն ու կը մեծարուի Հայերէն, կըսէ նամակագիրն, և կը յաւելու տեղեկութիւն տալ թէ՝ նոյն Գոլէճի չրջանաւարտներէն մէկն ալ՝ Բովհաննէս էֆէնտի Փաշկեան, որ արդ Ամերիկայի մէջ բընակած է, 20 անգղիական ոսկի նուիրեր է չքաւոր տղայի մը կրթութեան համար և խոստացեր է աւելցունել նոյն գումարը։ Ինչպէս Աւետաբեր, նոյնպէս և մեք մեծ հաճութեամբ կը հրատարակեմք այս ծանօթութիւններն, ուրախ ըլլալով որ Ժամկոչեան Աւետիս էֆէնտի, իւր մեծանուն ազգատոհմին արժանաւոր ժառանգ հանդիսացած է, և կը սիրէ բարերարել առատաձեռնել։ Արդէն լսած էինք Ժամկոչեան տան բարեսիրութեան համբաւն։ Կը մաղթեմք որ մշտընչենաւոր յաջողութեամբ փառաւորուի Ժամկոչեան էֆէնտի, և Ժամկոչեաններ ու փաշկեաններ շատնա՛ն մեր մէջ, որոնք չեն մոռնար իրենց ուսումն տուող վարժարանը, իրենց յաջողութեան մէջ չեն մոռնար իրենց պարտաւորութիւնները և կ՚օժանդակեն կարօտելոց։

— Պէրպէրեան գիշերօթիկ ու ցերեկեայ վարժարանի 25դ տարեշրջանի ամավերջի հարցաքննութիւնք՝ որ երկու շաբաթէ ի վեր կը շարունակուէին, աւարտեցան։ Անցեալ կիւրակէ արտասանութեան և շարադրութեանց ընթերցման հանդէսը կատարուեցաւ՝ նախագահութեամբ կրօնական ժողովոյ ատենապետ Դեր. Տ. Գրիգորիս Սրբազանի, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան։ Հանդէսն սկսաւ Համիտիյէ քայլերգով։ Ապա՝ ուսանողաց զանազան կարդերէն թուրքերէն, հայերէն ու գաղղիերէն գեղեցիկ հատուածներ՝ արձակ ու ոտանաւոր, արտասանեցին Ճէվահիրճեան, Զարիճեան, Լուսինեան, Էլմանեան, Կէմճեան, Պէրպէրեան, Էպէեան, Բապուճճեան, Պաղտիկեան, Պապոնեան, Ղուկասեան, Կիւմիւշեան, Ալաճաճեան, Գաբրիէլեան, Պաղտիկեան Շիրինեան, Բաբէլեան։ Մէջ ընդ մէջ խմբովին երգեր։ Ի վերջոյ՝ Ճիվանեանի, Կարմիրեանի, Նազիկեանի, Թահթաճեանի, Սուճեանի, Հազարապետեանի, աւարտական ճառերը, և Բէչեանի պարսկերէն ու Սէթեանի արաբերէն հատուածները։ Բոլոր ներկայք մեծ գոհունակութեամբ ունկնդրեցին այս ամենուն, և յաճախ ծափահարեցին։ Հանդէսը փակեց Տ. Գրիգորիս Սրբազան՝ գովելով Պէրպէրեան էֆէնտիի արդիւնաւոր աշխատասիրութիւնը, և օրհնելով բոլոր ուսուցիչներն ու ուսանողները։— Վարժարանն այս տարի 9 չրջանաւարտ ունի։— Ներկայ էինք մեք ալ. այս վարժարանին մէջ կ՚ուսանին մեր երկու զաւակները. չատ գոհ եմք. կրթական միակ արդիւնաւոր հաստատութիւնն է այս, ամենայն քաջալերութեան արժանի։ Անձկանօք կըսպասեմք քսանեւհնգամեայ Ծոբեվանի հանդիսին, որ առաջիկայ Հոկտեմբերի մէջ պիտի կատարուի։ Շատ ուրախ պիտի ըլլամք, եթէ Պերպէրեան հաստատութիւնը տեսնենք՝ pus արժանւոյն քաջալերեալ նիւթապէս...։ Մի՛ դուցէ խօսքերըն աւելի տեսնուին քան թէ արդիւնքը...»

— Տիարպէքիրի առաջնորդական տեղապահ Դեր. Տ. Եղիկիէլ վարդապետ՝ երեքշաբթի մայրաքաղաքս եկաւ, եւ հետեւեալ օրը վիճակահանին գործոց վրայ տեղեկութիւններ հաղորդեց Խառն Ժողովին։

— Ռուսճուգէ Տ. կարապետ քահանայ՝ Պատրիարքարանի հարցուցեր է թէ հայր մը կրնա՞յ իւր որդւոյն եւ եղբայր մ՚իւր եղբօր մըկըրտութեան կնքահայր ըլլալ։ Պատրիարքարանը, կրօնական ժողովոյ որոշմամբ՝ պատասխաներ է թէ՝ ըստ Հայ. Եկեղեցւոյ, հօր կնքահայրութիւնը ներելի չէ, իսկ եղբօր կնքահայրութիւնը թոյլատրելի է։

— Սալիսէ ասոիճան արուեցաւ՝ Գատը գիւղի Թաղապետական Հաւուակալ Դիմաքսեան Բարութիւն էֆէնտիի։

— Ի Թուրքիա Ամերիկեան Ատուածաշունչի ընկերութեան ներկայացուցիչ Արժ. Պատ. Մ. Պօչն՝ նոյն ընկերութեան կողմանէ, մէկ մէկ ոսկեզօծ Աստուածաշունչ նուիրեր է Արմաշի դպրեվանուց նորընծայ վարդապետաց, չնորհաւորութեան հմտալից նամակաւ մը, եւ դպրեվանուց վերատեսուչ Գեր. Դուրեան սրբազան եւ նորընծայք՝ փոխադարձաբար՝ չնորհակալեաց գիր և լուսանկարներ ղրկեր են Պատ. Պօչնի։

— Վանայ առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Սահակ վրդպ. Ա-Նապատի Միաբաններէն Սահակ սարկաւագը Արմաշի Դպրեվանքը ղրկեր է ուսման համար,

— Բողոքական ազգայիններէն հանրածանօթ Բրօֆ. Բակրոս էֆ. Ճէճիզեան՝ Մարզուանու Հայ եկեղեցւոյ մէջ, յատուկ հրաւէրով, ատենախօսեր է՝ ի ներկայութեան 3000ի չափ ժողովրդեան։

— Գահիրէի Հռոմէական ազգայինք՝ հոգաբարձութիւն մը կազմեր են, իրենց կարօտելոց օգնելու և իրենց տղայոց դաստիարակութեան խնամ տանելու համար։ Այս հոգաբարձութիւնը մայրաքաղաքիս եկեղեցական մը պիտի հրաւիրէ, պայմանաւ որ Հայ լեզուն ալ ուսուցանելու կարող ըլլայ։ Հոգաբարձութեան անդամք են՝ Եաղուպ Արթին փաշա (Ա. ատենապետ), Մաթոսեան կարապետ էֆ. (Բ. ատենապետ), Ճօրճի Եղիա էֆ. (գանձապետ), Ֆերահեան Յակոբ, Մասրաֆ Բիւզանդ, Մանուկ Անտօն, Խուրտաճի Լէոն, Խոտիկեան Լաթիֆ և Թէրզեան Լտվարտ էֆէնտիները։

— Զմիւռնիոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Կորիւն վրդպ. Էլիդրամեան՝ որ Զարսանճագի վիճակին ալ առաջնորդ ընտրուած է, նախորդ ամսոյ 6ին ի Զարսանճագ ուղեւորեր է։

— Մանզումէի էֆքեար լրագիրն այսօր վերսկսաւ հրատարակիլ, անցեալ չորեքշաբթի օրէն ի վեր լրագրական վերատեսչութեան հրամանաւ դադարելէ ետքը։

— Չորեքշաբթի կրօնական ու Քաղաքական ժողովոյ խառն նստին մէջ որոշուեր է՝ առաջնորդական ընտրութեան համար առաջնորդական ընտրելեաց եռանուն ցանկ ալ ղրկել, ի դիւրութիւն ընտրութեան։ Այդ նստին մէջ վաւերացան Շապին-Գարահիսարի Առաջնորդի և կրօնական ու Քաղաքական ժողովոց ընտրութիւնք, և ընդունուելով Գալրագճեան Տ. Եղնիկ վարդապետի յառաջնորդութենէ Քղիի հրաժարականը՝ նոր ընտրութեան հրահանգ ղրկել որոշուեցաւ։ Տ. Եղնիկ վարդապետ խարերդ պիտի երթայ՝ պատրիարքական փոխանորդութեան պաշտօնով։

— Բաբերդի առաջնորդական տեղապահ կարգեցաւ՝ Տ. Աբիստակէս վարդապետ Խաչատուրեան։ Նախորդն՝ Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ որ Աղթամարյ միաբաններէն է, Աղթամար պիտի երթայ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն։

— Մշոյ վիճակի առաջնորդական ընտրութիւնը յետաձգուելով՝ առաջնորդական տեղապահ կարգեցաւ Տ. Խոսրով վարդապետ Պէհրիկեան։

— Կրօնական ժողովը, վերջին նստին մէջ քահանայ անդամներէն խմանալով որ Պասկի խորհուրդ կը կատարուի ի Բերա և ի Գատը գիւղ պանդոկներու մէջ, որոշեց որ պատրիարքական կոնդակաւ արգիլուի այս նորամուտ սովորութիւնը, եւ կեղեցւոյ մէջ կատարուի Պասկի խորհուրդը, և եթէ անհրաժեշտ հարկ ըլլայ տան մէջ կատարել՝ կանխաւ Պատրիարքարանէ հրաման առնուլու։

— Իզմիրի ազգային Հիւանդանոցի հարիւրամեայ Յոբելեանի առթիւ, տեղւոյն Ժանօթ ազգայիներէն Զագրեան Յովհաննէս էֆէնտի՝ իրեն սեպհական երկու սենեակներն, և կարնեցի Մանուկի ամուսնոյն տիկնոջ Վարդուհի ու անոր դուստրը Մարիամ՝ տուն մը յարակից գետինով ու երկք խանութներով յիշեալ Հիւանդանոցի նուիրեր են։

— Զմիւռնիոյ առաջնորդական նշանաւոր թեմերէն Մաղնիսիայի եկեղեցւոյ մէջ՝ անցեալ կիւրակէ, Գաղատիոյ Գարաման գիւղի եկեղեցւոյ համար քահանայ ձեռնադրուեր է տիրացու մը, և Տ. Մեսրոպ անուանուեր է։ Ձեռնադրողն է Տ. Յակոբ Աչոտ եպիսկոպոս։

— Քաղաքային ժողովոյ առենապետ Տատեան Բարձր. Բարութիւն փաշային ապաքինման համար, նախորդ ամսոյ 28ին, Նարլը-խանի եկեղեցւոյ մէջ յատկապէս պատարագ մատուցեր է Տ. Սարգիս քահանայ և բարեմաղթութիւններ ըրեր է Օգոստափառ Սուլթանի ու Բարութիւն փաշայի համար։

— Հինգերորդ ասոիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ՝ Վառնայի մաքրանոցի քարտուղար երուանդ էֆէնտիի։

— Քաղաքային բժշկական վարժարանէ՝ այս տարի դեղագործական վկայագիր ստացան պաղտատցի Մարգարեան Աղէքսանդր, Ռոստոմեան Սեդրակ Կիւլիւնճեան, Ռոստոմեան Տիւնանեան կարապետ և Կ. Պօլսեցի Յովսէփ Ռափայէլեան էֆէնտիները։

— Իզմիրի Արեւելեան Մամուլէ։ =Տեղեկագիր Հոգ.— Որբահանամ Ընկերութեան.— Քաղաքիս Հոգաար-Որբահանամ ընկերութիւնը հրատարակած է իր միամեայ գործառնութեանց տեղեկագիրը՝ 1900 Ապրիլ 1—1901 Մարտ 23 հանդերձ հաշուեկշռով. Սոյն տեղեկագրէն կ՚իմանանք թէ Ս. Ա.յս չրջանին մէջ որբանոցի նիւթական պէտքերը լիուլի մատակարարուելէ ետք՝ պահեստի գումարին վրայ ղգալի յաւելում մը եղած է։ Բ. Որբուհեաց պատսպարման համար նուազ տարեգնով չենք մը վարձուած է։ Գ. Իրականացած է ընկերութեան նպատակը, տալով երկու չրջանաւարտ որբուհիներ, որոնք կը դասախօսեն Որբանոցին մէջ։ Դ. Որբուհիք ամբողջ կէսօրէն վերջ ձեռագործի զբաղելով՝ քիչ ժամանակն չալոզած են գործնական հմտութիւն ստանալ ճերմակեղինաց այլազան կարերու, արդուկի եւ այլն ի մտին, որով չահու կարեւոր բաժին մը ընկած է հաստատութեան՝ դուրսէն եկած յանձնարարութեանց չնորհիւ։ Ե. Որբանոցի վարչութիւնը հոգ տարած է նաեւ ձեռագիտութեան զարգացման՝ ապահովելու համար հաստատութեան նիւթականը։ Զ. կարեւոր խնայութիւններ ի գործ դրուած են ներքին պաշտօնէից յատկացեալ ծախքերուն մէջ եւ որբուհիներ կը վարժուին տնական այլազան գործերու։ է. Ամէն չնչ եղած է պատսպարելոց առողջապահական վիճակին, տնունդին, հագուստին եւ մաքրութեան համար։ Ը. Վերջապէս պահեստի գումարով մը ընկերութիւնը պիտի ունենայ յանուն Որբանոցին չենք մը կամ գետին մը՝ որով ընդ միշտ պիտի ազատի վարձակալութեան ծանր բեռէն։ — Ի վերջոյ տեղեկագիրը կը յայտնէ թէ Գործադիր ժողովոյ աղնիւ անդամուհեաց անդուլ եւ անձնուէր չանքերուն չնորհիւ՝ հաստատութեան նիւթականը ապահովուած եւ անոր բարոյական դիրքը բարձրացած է յայս հանրութեան. նոյնպէս չնորհակալութիւն կը յայտնէ Առաջնորդ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որ իր հայրական հոգածութեան առարկայ ըրած է որբերու ներկան ու ապագան, եւ ամեն բարեսիրաց և աղգայնոց, որ իրենց ծախքով որբուհիներ կը պահեն եւ նուիրատուութիւններով կը սատարեն Որբանոցի պահպանման եւ յառաջատութեան։ Տեղեկագրին վերջը կցուած է Որբուհեաց քննական վիճակացոյցը 1900—1901 չրջանին, նոյնպէս անդամուհիներու, բաժանորդներու վճարումները, նուիրատուներու նուէրները եւ ուտեստ, հանդերձեղէն, կարասի և այլ իրեղէններ նուիրողներու անունները.»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ականակուռ իֆխիխար պատուանշան տրուեցաւ՝ Եգիպտոսի Խտիվ Բարձր. Աբպաս Հիլմի փաշայի։

— Օգոստափառ Սուլթանն իմանալով որ՝ մայրաքաղաքիս հըրչէմ գուներու պէտք եղած գործիքներու մէկ մասը պակաս են և

6000 լիրայի պէտք կայ, հրամայեր է՝ անյապաղ վճարել այդ գումարն, և այս հրամանն հաղորդուեր է Կ. Պոլսոյ քաղաքապետութեան, և անոր երկրէն նախարարութեան։

— Վիէննայի Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ լրագիրն հրատարակած է թէ՝ կըսէ Սապահ, Օսմանեան կառավարութիւնը վերջին տարիներս միլիոնաւոր լիրաներ վճարելով՝ եւրոպիոյ գործարաններէն բազում թնդանօթ, հրացան ու հրանիւթ գնեց, և այժմ մարտանաւեր կը նորոգուին նոր դրութեամբ, բայց ո՛րևէ նիւթական անձկութիւն չզգացուիր, և զայս կը հաստատէ 1886է ի վեր երբէք փոխառութեան հարկ չըլլալը։

— Պէրկամայի նախնական դատարանի նախագահ Խալիլ Բեամիլ էֆէնտի գատի ենթարկեցաւ՝ իբրև օրինազանց ու կաշառակեր։

— Լա Հէյի իտալական դեսպան Պ. Կալվանա՝ մայրաքաղաքիս դեսպան անուանուեր է։

— Ծունաց Ս. Պատրիարքը՝ կրօնական ու քաղաքական ժողովոց հետ կը խորհրդակցի՝ Պատրիարքարանի ներկայ տարուոյ հաչուեկշռին կարգադրութեան համար։

— Մեծ կղզիի մէջ՝ հինգշաբթի, տիկին Զարիֆի կոչունք տուաւ Ծունաց Ս. Պատրիարքին։

— Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական անուանեցաւ՝ Նոյն նախարարութեան Մէջթուպճը Ֆուատ պէյ։

— Պատժական օրինաց վրայ յաւելուած մը եղած է թէ՝ ոստիկան մը կամ ոստիկանութեան գումիսէր մը եթէ իւր զէնքերը կամ հրանիւթերն կորնցունէ, ոչնչացունէ կամ վաճառէ,— պիտի հարկադրի վճարել արժէքը, վտարուիլ պաշտօնէն եւ բանտարկուիլ մէկ տարի։ Ուրիշ բան է, եթէ վկաներով ու համոզիչ փաստերով ապացուցանէ թէ՝ դիպուածով ծովը կամ գետը ձգած է, չէ կրցած ազատել հրդեհէ կամ կորնցուցած է դէպքի մը առեն,

— Մեծ եպարքոսը՝ յատուկ հրամանագրով մը զանազան պաշտօնատանց ուշադրութիւնը հրաւիրեր է՝ մահմետականաց տանց մէջ եւրոպացի դաստիարակուհի, ուսուցչուհի, եւ այլն, գործածութեան ընդհանրացման վրայ։ Իգտամ Թուրք լրագիրը այս առթիւ կը դիտէ թէ՝ գերմանական երկիրներէ բազմաթիւ կիներ ու աղջիկներ կ. Պոլիս կուգան պաշտօն խնդրելու համար, եւ կընդունուին մահմետական տանց մէջ, եւ իրրեւ նորութիւն մը եղած է այս, մինչդեռ այդ կանանց ու աղջկանց 100ին 99ին ինչ ըլլալը յայտնի չէ, և աւելի իրենց արդուզարդին հոգ կը տանին քան թէ իրենց յանձնուած տղոց բարոյական խնամքին։ Նաթաթն անգամ մը, կը յարէ Իգտամ, արձակուրդ ունին, ո՞ւր կ'երթան, հրապուրիչ նամակներ կ'ընտանան, քանի մը անգամ կարգալէ ետքը տանը մէջ կը պտըտին հառաչանքներ արձակելով։ Անգլիարէն, ֆրանսերէն ու գերմաներէն պիտի սորվեցնեն տղային, բայց բարոյականը։ տղան անոր օրինակին հետեւելով՝ կատարելապէս պիտի օրինակէ ըրածները, անոր ուզած կերպով պիտի հագուի, մահմետական սովորութեանց հակառակ, եւ եւրոպական բացատրութիւնները ու քրիստոնէական կանոնները պիտի սորվի։ Իգտամ կ'աւարտէ դիտողութիւնը՝ ըսելով թէ տաք կանայք ու աղջիկներ մահմետական կանանոցաց մէջ ընդունուելով՝ կեղծ գաղափարներ կը ներշնչեն եւ աւերումներ կը գործեն։ Սէրվէթ Թուրք լրագիրն ալ այս առթիւ կը ծանուցանէ թէ՝ մահմետական տղայի մը հայրը անցեալ շաբաթ Հայտար Փաշայի գրչկրատան մէջ տեսնելով որ դաստիարակուհին մէկու մը հետ գարեջուր կը խմէ, տղան քովէն հեռացուցեր եւ դաստիարակուհին արձակեր է։

— Ուշագրի մէջ՝ 8 տարեկան պատանի մը վարժարանէն տուն վերադառնալու առեն աներեւոյթ եղած ըլլալով՝ տեղական կառավարութեան ծանուցուեր և ոստիկանք ելեր են փնտռել։ Ցորս օր եւաքը տղուն գլուխն ու աղիքները լաթի մը մէջ փաթթուած գտնուեր են։ Տղուն ընկերները պատմեր են թէ վարժարանէն վերադառնալու ատեն անծանօթ մարդ մը իրենց մօտեցաւ եւ այն տղուն գիրքերն յափշտակեց, տղան ալ անոր ետեւէն վազեց, եւ օսմանեան դրամատան մասնաճիւղին դիմացը տան մը առջեւ անծանօթը ձեռքէն բռնեց տարաւ ներս։ — Ասոր վրայ, տունը խուզարկեր, արեան հետքեր տեսնուեր, և անդ բնակող երեք եղբայրներն, անոնց մայրն ու երկու քոյրերը բռնուեր են։

— Սապահ Թուրք լրագիրը՝ Թանու Տէպա անուն գաղղիական լրագրերէ առնելով կը հրատարակէ թէ՝ Ալի Ֆախրի անուն անձն Զվիցերիի ժընեվ քաղաքի մէջ կառավարութենէն բռնուեր, եւ ոստիկանութեան միջոցաւ արտաքսուեր է օսմանեան դեսպան Միւնիր պէյի առաջարկութեամբ, կառավարութեան վերջին որոշման հակառակ՝ օսմանեան պետութեան դէմ վատ չարախօսութիւններ հրատարակելուն համար։ Սապահ՝ այս ծանօթութիւնը տալէ ետքը՝ Ալի Ֆախրին կը մեղադրէ իբրեւ ապերախտ ու չարաբարոյ։

— Եգիպտոսի Խիվ Ապպաս Հիլմի փաշա՝ երկուշաբթի մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ, Սիրքեճիէ յատուկ կառախումբով։

— Ելեւմտից պաշտօնատունը՝ ըստ կայսերական հրամանի՝ երկուշաբթի սկսաւ վճարել զինուորական հանգստեան եւ որբոց ու այրեաց Ապրիլ ամսոյ թոշակները։

— Կայսերական հրամանաւ 1000 ղրշ ամսաթոշակ որոշուեցաւ Ա. տանայի Մետրոպոլիտ Եէրմանոս էֆէնտիի համար, որ Պրուսա կը բնակի։

— Գասթամունիի մէկ գիւղի բնիկներէն երկու մահմետականք՝ նոյն գիւղացի Հիւսէյինի 11-12 տարեկան աղջիկն յափշտակեր, 10 վայրկեան հեռի տեղ մը տարեր, բերանը մեծ թաշկինակ մը գոցեր, լկեր են, եւ ապա տեսնելով որ խեղճ աղջիկը մեռած է, զանի իբրև անձնասպան ձեւացնելու եւ իրենց ոճիրը ծածկելու դիտմամբ՝ դիակը չագանակենիէ մը կախեր ու խոյս տուեր են։ սակայն ոստիկանութիւնը իմացեր, քններ ու վայրագ ոճրագործները բռներ է։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

= Անգղիոյ նախարարապետ Լորտ Սալիզպըրի՝ ատենախօսութեան մը մէջ ըսեր է թէ կառավարութիւնը որոշած է Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը յաջողութեամբ ի գլուխ տանիլ։

= Գահիրէէ կը հեռագրեն թէ՝ բամբակի բերքը շատ լաւ է, օդերուն նպաստաւոր ըլլալուն պատճառաւ։

= Պերլինի ամերիկեան դեսպանին միակ որդին՝ Ջրէտ Ուայթ՝ ինքզինքը սպաններ է՝ իւր վրայ ծանրացեալ անզարմանելի հիւանդութեան պատճառաւ։ կին ու զաւակ մը ունի։

= Պետրսպուրկի Նարվա թաղի մէջ պատահած հրդեհէն այրեր են 30 տուն, եւ 150000 րուպլիի չափ վնաս եղեր է։

= Զինաստանի կառավարութիւնը Միացեալ Նահանգաց հանրապետութենէն 100 հազար լիրա կը պահանջէ, 1886ին՝ Ամերիկայի Մօնթեանա նահանգի մէջ չինաց կրած վնասուց համար։

= Ամերիկայի միլիոնատէրներէն մեծահամբաւ Քարնեճի՝ որ միլիոնաւոր լիրաներ նուիրեց հանրային հաստատութեանց համար, Նիւեորքի առեւտրական սենեկի անդամոց միոյն ըսեր է թէ՝ տակաւին 56 միլիոն անգղիական լիրա ունի, հանրային օգտի նուիրելու համար։

= Ծունաստանի ու Պելճիոյ կառավարութիւնք՝ այս օրերս պայմանագրութիւն մը ստորագրեր են, որով կը խոստանան՝ այսուհետեւ փոխադարձաբար յանձնել իրենց երկիրներն ապաստանեալ յանցաւորները։

= Կեդրոնական Ասիոյ մէջ՝ այս տարի չատ նուազ եղած է երկրագործական բերքը։ ի Թուրքեստան արմտեաց գիները շատ բարձրացեր են։ Սիպերիոյ մէջ ալ բերքը առատ չէ այս տարի։

= Հելլենական տորմիղ մը՝ երեք նաւերէ բաղկացեալ, Միջերկրականի մէջ չրջագայիլ ելեր է։

= Պիրէոնի մէջ՝ անցեալ չորեքշաբթի հրդեհ պատահելով՝ զայնոն հիւանդանոցի սեպհական 11 խանութ ու վաճառատուն այրեր են, և Նասիօնալ անուն հելլէն ապահովագրական ընկերութիւնը 45000 ֆրանք վճարել հարկադրուեր է։

= Ի Պերլին ժամանակէ մ'ի վեր տիրող սոսկալի ջերմութիւնը մեզմացեր է յորդառատ անձրեւները տեղալով։ Քաղաքին գրեթէ բոլոր կողմերը ողողուեր են։ կայծակը՝ հանրակառքի մը կայարանը այրեցաւեր ըրեր է։

= Փարիզի մէջ ընդհանրապէս կը գանգատին՝ գործերու նուազութեան կամ չգոյութեան պատճառաւ, սնանկութիւնք կ'աւելնան, և չատերը անգործ կը թափառին։

= Անգղիոյ կառավարութիւնը 2000 ձի կը գնէ Հունգարիայէ՝ հարաւային Ափրիկէ ղրկելու համար։

= Լոնտոնի լրագրաց մին գրեր է թէ՝ ձարոնի ու Ռուսիոյ կառավարութիւնք մօտերս գաշնագրութիւն մը պիտի կնքեն ընդդէմ Անգղիոյ։

= Պուլղարիոյ իշխանութիւնը՝ այս տարի 96 միլիոն 826 հազար 900 ֆրանք մուտք, եւ 96 միլիոն 65 հազար 900 ֆրանք ելք պիտի ունենայ։ Ինչպէս կ'երեւի՝ մուտքը 761 հազար ֆրանք՝ աւելի է։ Խորհրդարանը վաւերացուցեր է այս հաշուեկշիռն։

= Պուլղարիոյ իշխանութիւնը կ'աշխատի՝ Գաղղիայէ 100 միլիոն ֆրանք փոխ առնելու համար։

= Պուլղարիոյ այլ և այլ կողմերը՝ գետնաշարժ պատահեր է այս օրերս։

= Միացեալ Նահանգաց մէջ՝ տեղ տեղ անտառներ ալ բորբոքեր են ոստիկ ջերմութեան պատճառաւ։ եւ չատ ծառեր մոխիր դարձեր են։

= Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսերք եւ Անգղիոյ թագաւորը՝ առաջիկայ ամսոյ 2 ին պիտի տեսակցին Գերմանիոյ Մայանս քաղաքի մէջ։

= Աթէնքի մարմնամարզական վարժարանի ուսանողաց միւն՝ 12 տարեկան՝ Թէոտոր Փափատոփուլոս անուն՝ իւր անչափահասութեան պատճառաւ ի քննութիւն չընդունուելուն վրայ յուսահատեր եւ անհետ եղեր է։

= Գերմանիոյ սպայակոյտէն բազմաթիւ բարձրաստիճան զինուորականք՝ Գաղղիոյ ռահմանաց մօտերը քննել ելեր, եւ Գաղղիոյ ուշադրութիւնը դրդռեր են՝ վերջին վեց ամսոց մէջ այդ քննութիւնը կրկնուելուն համար։

= Պավիէրայի Պլանչթէյն քաղաքի հրդեհի վրայ ծանօթութիւններ հասած են։ 73 մեծ եւ 66 փոքր շէնքեր, երկու մեծ եկեղեցի եւ մայրապետանոց մը այրեր են։

= Կը հաւաստեն թէ՝ Անգղիոյ նախարարապետ Լորտ Սալիզպըրի պիտի հրաժարի առաջիկայ Նոյեմբերի մէջ։

= Շիլիի հանրապետութեան նախագահ Արազօլիզ՝ մեռեր է։

= Սէնթ Ջէօրճնի (Գաղղիա) քաղաքապետութիւնը, ըստ որոշման պետական խորհրդոյ՝ եկեղեցականաց արգիլեր է եկեղեցական ըզգեստով հետեւիլ յուղարկաւորութեանց, եւ 39 եկեղեցական Յական ֆրանք տուգանքի դատապարտեր է՝ այդ արգելքին հակառակ վարուելնուն համար։

= Ռուսիոյ կայսրը՝ Ալէքսանդր Նեվսքի պատուանշանի մեծ խաչը ընծայեր է Ծունաստանի արտաքին գործոց նախարար Պ. Ա.թեոս Ռոմանոսի, եւ սպիտակ Արծիւ պատուանշանի մեծ խաչը՝ Օլկա Թագուհւոյն սենեկապետ Պ. Մէսալային։

= Ամերիկայի Մօնթեանա նահանգի Փորպին քաղաքը՝ բոլորովին կործաներ է փոթորիկ մը։

= Խարքովի (Ռուսիա) առեւտրական սնանկացեալ դրամատան հաշիւները քննուեր, և հաստատուեր է որ 7 ½ միլիոն րուպլի պարտք ունի։

= Ճարոնի մէջ ողողումներ ըլլալով՝ 60 հոգի խեղդուեր, և նիւթական մեծ վնասներ եղեր են։

= Բէքինէ կը հեռագրեն թէ՝ տուգանքի խնդրոյն վրայ անհամաձայնութիւն կը տիրէ Անգղիոյ ու Ռուսիոյ կառավարութեանց մէջ, և չինական հանրածանօթ պատուիրակ Լի-Հունկ-Զանկ նոր զիջումներ կը պահանջէ տէրութիւններէն։

= փարիզի փակեալ արուեստահանդէսին մէջ գտնուած հելլենական յարկը՝ նոյնութեամբ Ծունաստան փոխադրուեր է, և անտի Թալէրմոյի կողմը տարուելով՝ իբրև եկեղեցի պիտի գործածուի եղեր։

= Ծունաստանի ծովային մեծամեծներէն ծովակալ Լասգարին մեռեր է։

= Պետրսպուրկէ ի Լոնտոն հեռագրեր են թէ՝ Ռուսիոյ ու Ճարոնի կառավարութեանց մէջ պատերազմի կասկածներ ըլլալով, Ռուսիոյ կառավարութիւնը երկաթուղեաց վարչութեանց հրամայած է՝ պատրաստ գտնուիլ զօրաց փոխադրութեան համար։

= Լոնտոնի Ուէսթ-Ինտիա նաւարանաց մէջ անցեալ շաբաթ առաւօտ հրդեհ պատահելով՝ հրոյ ճարակ եղեր են փայտի՝ կանեփի՝ չաքարի ու թէյի քանի մը մթերանոցներ եւ վիրաւորուեր է ջերհանկիր մը։ Վնասն՝ 250 հազար ոսկիի չափ։

= Անգղիոյ մէջ՝ Նէյլ անուն 40 տարեկան կին մը, եւ անոր ազգական ժօսի, որ մէկ տեղ կը բնակին եղեր, երկուքն ալ մեռեր են չափազանց արբեցութեան պատճառաւ։ Ասոնք 35-40 չիշ գարեջուր եւ ուրիշ ոգելից ըմպելիքներ 2-3 ժամու մէջ կը խմեն եղեր...։

= Իտալիոյ կառավարութիւնն ալ՝ Գաղղիոյ հետեւելով՝ կրօնական միաբանութեանց համար նոր կանոնագիր մը կը խմբագրէ։

= Ի Սալցպուրկ, անցեալ երկուշաբթի, Աւստրիոյ վախճանեալ կայսրուհւոյն արձանին բացման հանդէսը կատարուեցաւ՝ ի ներկայութեան կայսեր և կայսերական ազգատոհմին։ Արձանը սպիտակ մարմարիոնէ է, կայսրուհին ներկայացեալ է՝ ծպտիկ հասակաւ։ Սալցպուրկ առաջին տեղն է Աւստրիոյ մէջ, զոր տեսաւ ամուսնութենէն ետքը, 1854ին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս, 7 Յուլիս 1901

Օսմանեան Ռենտօլիւտ	27-3
Րումելի Երկաթուղի Ֆրանգ	106-75
Թրամուէյ	Լ.Օ. 650

Օսմանեան լիրան 100 դրուշով

Մէճիտիյէ	108-7
Մէճալիք	99-
Հինգնոց	102-75
Վեցնոց	103
Րուպլի Թղթադրամ	8-60
Ռուսիոյ Րոլ	90-
Գաղղիական լիրա	87-50
Անգղիական «	110-
Գրխմից	51-8

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Սէլանիկ-Մանասթըրի երկաթուղւոյ ընկերութիւնը՝ անցեալ տարի 611 հազար 309 ֆրանք զուտ հասոյթ ունեցեր է։

— Օսմանեան ապահովագրական ընկերութիւնը՝ անցեալ տարի 57399 լիրա մուտք ունեցեր, և այրած չէնքերու համար 20928 լիրա վճարեր է։

— Թուրքիոյ այրած չէնքերու համար՝ ապահովագրական ընկերութիւնք՝ 1899ին, 40834 լիրա վճարեր են։

— Անցեալ տարի, օսմանեան դրօշակով 46 առագաստանաւ ընկղմեր, և նոյն դրօշակով 39 առագաստանաւ չինուեր է։

— Բովանդակ եւրոպիոյ բնակչաց թիւն՝ որ 1850ին 219 միլիոն էր, այժմ մինչև 343 միլիոն բարձրացած է։

— Անգղիոյ կառավարութիւնը՝ Հարաւ-Ափրիկէի պատերազմին համար չաբաթը 1 միլիոն 250 հազար լիրա ծախք կընէ, ըստ ծանօթութեան զինուորական նախարարին։

— Պէյրութի քարափին ընկերութիւնը՝ ըստ տեղեկագրի վարչութեան՝ անցեալ տարի 586 հազար 900 ֆրանք հասոյթ, և 392 հազար 233 հազար ֆրանք ծախք ունեցեր է։

— Ի Ռուսիա՝ վերջին 10 տարուան մէջ հաստատեալ հանրակառաց, երկաթի գործարանաց, ածխահանքաց և այլ ընկերութեանց 851 միլիոն ֆրանք դրամագլխին 674 միլիոնը Պելճիոյ դրամատեարք տուած են, և այդ հաստատութեանց մէջ 13679 պելճիացիք կը գտնուին։ Պելճիոյ բովանդակ բնակչաց թիւն 7 միլիոնի չափ ըլլալով՝ փոքր երկիր մը կը համարուի, բայց մեծ է հարստութեամբ։

— Միացեալ Նահանգաց հանրապետութեան հաստատութենէն ի վեր՝ 29 նախագահ ընտրուած են, և միայն 8ը երկրորդ անգամ ընտրուած են։

— Եգիպտոսի մէջ հաստատուած է աչխարհի առաջին մատենադարանը, չէնքին ճակատը «Դեղարան Հոգւոյ» նշանակուած։ Ապա Աթէնքի ու Աղեքսանդրիոյ մէջ։

ՃՃՃ կին դեղագործ մը առաջին անգամ տեսնուած է Պեռլրսպուրկի մէջ։ Ծաղողեր է վկայական առնուլ բժշկական վարժարանէն, և դեղարան մը բացեր է՝ բոլոր աչխատակիցներն իգական սեռէ։

— 120 տարեկան մեկը, Կէսիկ-օղլու Հիւսէյին անուն, կ. Պոլիս Քիւչիւք Այա-Սոֆիա ըսուած թաղին մէջ մեռաւ այս օրերս։

ՃԳՎՍՓ

ՕՐԱԿՈՒՅՑ ՎԱՃԱՌՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ի ՆԿԱՏՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՏՆՎՈՒՄ Է, ՈՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ՈՐՈՇՄԱՆ